

LA MONARQUIA CONSTITUCIONAL ASIÀTICA ES DIU CHAKRI

Tailàndia, intocable i occidentalitzada

Tailàndia, a diferència dels seus veïns, toca totes les tecles. País que no ha estat mai sotmès al colonialisme, és, però, una mostra d'occidentalització, amb cops d'estat i monarquia constitucional inclosos.

Conxa Rodríguez

Un dels mèrits que ostenta Tailàndia és ser l'únic país del sud-est asiàtic que no han tocat mai les potències colonials occidentals. No per això, però, el país ha refusat l'occidentalització.

A diferència dels seus veïns (Birmània, Cambotja i Laos) a Tailàndia li agrada tocar totes les tecles. Ho fa en política exterior, intentant estar a bones amb tots i que tots ho estiguin amb ella, encara que es situa en el que es co-

neix com l'òrbita occidental. Ho fa també en l'economia, mantenint portes obertes a la inversió estrangera, l'agricultura i l'economia. I ho fa també en política interna, anant de dictadura a democràcia i de colp d'estat en colp d'estat, encara que en els darrers set anys una democràcia formal sembla establir-se entre els tailandesos. Una inscripció dels segles XIII-XIV diu: «Aquest Sukhotai és un bon lloc. Hi ha peix dintre les aigües; l'arròs creix als camps. El rei no abusa dels seus súbdits. La gent sembla feliç». Sukhotai era aleshores la capital del

primer regne Tai a Siam, antiga Tailàndia.

L'estabilitat política no és habitual en els països que envolten Tailàndia, però aquesta sembla progressar econòmicament i donar confiança als inversors estrangers, com també atraure un bon nombre de turistes cada any. L'any 1932 marca una fita en la política tailandesa: un colp d'estat aboleix la monarquia *absoluta* i la recicla constitucionalment. D'aleshores fins 1980, que triomfa l'actual primer ministre, l'ex-general Prem Tinsulanonda, el país ha conegut nou cops d'estat

El grup Dusip, part del Gran Palau.

trionfants, alguns intents fracassats, i tretze textos constitucionals. Des de set anys enrere els dos coLps d'estat que hi hagut, 1981 i 1985, han estat infructuosos i l'estabilitat política sembla assentar-se al país sota dues cambres parlamentàries. L'una, escollida *a dit*, amb nombrosa presència militar; l'altra, arran d'eleccions: les darreres van celebrar-se al juliol de 1986.

En els darrers anys Tailàndia s'ha especialitzat també a reduir les guerrilles polítiques i criminals que lluiten en diferents fronts —un d'ells el famós *triangle d'aurat*, integrat per Birmània, Laos i Tailàndia—, en lloc d'eliminar-les. Encara que l'any 1984 el govern tailandès anunciava la fi de la lluita contra els sublevats polítics, persisteixen les guerrilles comunistes al nord i nord-est del país i grups separatistes al sud. Tailàndia ha de mantenir, a més, el control de les fràgils fronteres amb els veïns comunistes. I com a país *tolerant* de la zona —intenta rebre les repercussions dels països veïns sense que la sotragen— acull milers de refugiats de Cambodja, Laos i Vietnam. Vigilar les fronteres és una de les principals tasques de l'exèrcit i el govern —o el govern i l'exèrcit— tailandesos, a qui la manca de col·laboració amb Birmània i Laos els impedeixen lluitar conjuntament contra el *triangle d'aurat*, una de les fonts de droga més importants del món.

Encara que el comerç intern va sofrir una certa davallada entre 1980 i 1985, Tailàndia se les ha sabut arreglar per a augmentar en un terç les exportacions en el mateix període, i als tradicionals productes dels països com l'arròs, el blat i el caudú, hi ha afegit d'altres de nous, com els tèxtils, les pedres precioses i les fruites. El sisè Pla Econòmic de Desenvolupament, previst pels anys 1987-91, ha posat l'ull en dos punts: el turisme i les exportacions —de les pedres precioses a les joies i de la seda al vestit sencer—. Pel que fa al turisme, Tailàndia ofereix quasi tots els atractius que, turísticament, podien oferir les illes gregues als anys setanta. I, entre els països de l'àrea, perquè europeus, americans, xinesos de Hong Kong i japonesos no se sentin en terra forastera, és el més occidentalitzat. Cultura autòctona, bon clima, bons preus, bons serveis, exotisme, comoditats i, perquè no dir-ho, Bangkok és coneguda com la capital mundial del sexe, on diuen que tot comença amb un massatge al barri de Patpong.

L'any 1980, 1,8 milions de turistes xafaren terra tailandesa; l'any 1986, 2,8 milions; el govern es proposa aug-

Afermada en una forta cultura autòctona, Tailàndia crida els turistes, però els espera cautelosa.

mentar el nombre de visitants a 3,7 milions per l'any 1991, dintre el pla econòmic esmentat, que crearà, a més, 870.000 llocs de treball. Les mateixes dades oficials assenyalen que el 70 per cent dels turistes són homes. Fins i tot en l'estació de les pluges, de maig a octubre, a Tailàndia fa bon sol. La *ferbrada* turística comença també a crear recels dintre el país. El passat mes de novembre els dos diaris de llengua anglesa editats a la capital, *The Nation* i *Bangkok Post*, duïen un rosari d'articles sobre els efectes negatius del turisme: la destrossa del medi ambient, la SIDA, l'*adulteració* de la cultura tailandesa i la inestabilitat dels llocs de

treball. La zona de Pattaya, dues hores d'autobús cap al sud de Bangkok, és la més castigada pel turisme. Fornades d'americans, arribats de Vietnam, es prenen un descans a les blanquíssimes platges de les costes properes a la capital, d'on ve la fama de *capital del sexe*.

Tailàndia és una mica més gran que l'Estat espanyol i una mica més petita que el francès, i té encara molt i variat terreny per conquerir l'objectiu del govern de 3,7 milions de turistes per 1991. L'illa de Pukhet, al sud-oest del país —lligada per un pont a la península— és un dels nous centres turístics, menys maltractat que Pattaya i amb menys

CALENDARI 1988 d'acció CULTURAL

750 Aniversari de la Fundació del Regne de València

Ja som a la VENDA
A les LIBRERIES

predomini de turisme masclé. Hotels, restaurants i serveis a la mida de totes les butxaques, i bonics. L'illa de Pe Pe —Phi Phi, Pee Pee o Pi Pi, ho escriuen de totes les maneres— és una peça mestra de la mare naturalera. De les platges del sud es pot passar a la jungla del nord, per carretera o aire, amb la mateixa puntualitat i les facilitats que en alguns països europeus, i prou més barat. Encara que les guies turístiques —llibres i persones— s'esforcen per mantenir inalterables les costums tailandeses i per avisar als visitants de la fràgil sensibilitat dels tailandesos, tot sovint, el carro va pel pedregal i, per exemple, al temple del buda Emerald, al majestuós Grand Palace de Bangkok, els guardes han d'obligar que es respecti la tradició budista de descalçar-se abans d'entrar al temple.

Un 90 per cent dels tailandesos practiquen la religió budista. Bangkok té 400 temples, 200 anys d'història, 8 dels 52 milions d'habitants del país, i no té res a veure —o molt— amb d'altres zones del país, on un barbut occidental encara és motiu d'averkonyides i encuriosides rialles. Bona part dels tailandesos estan orgullosos que la seua terra resti intocable pels dominis colonials, però aquest fet no els ha privat d'una certa occidentalització. Un bon percentatge d'habitants, especialment tots els que se dediquen al turisme, parlen més o menys l'anglès; el percentatge és molt més baix a la veïna Birmània, colònia britànica fins 1948.

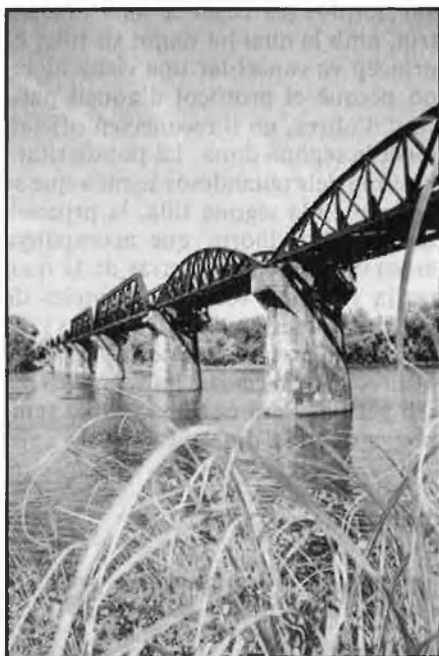
Tailàndia és un dels països impulsors de l'ASEAN (South East Treaty Organization), versió est-asiàtica de l'OTAN, establert en contrapartida a la dissolució de l'OTASE, patrocinada per Occident. No per això, fora de la seua òrbita. Oficialment, l'atur a Tailàndia toca el 7 per cent, encara que hi ha sectors, com l'agrícola, que s'atipa de treballadors eventuals en determinades èpoques de l'any o en determinades zones del país. La població de Bangkok, per exemple, varia segons l'estació agrícola de l'any. El turisme, encara que arriba tot l'any, goteja en el decurs de les pluges i cau a dojo entre octubre i febrer. Els set darrers anys d'estabilitat política han fet de Tailàndia un país amb perspectives de futur en el terreny de l'economia i la projecció internacional per a set anys més, malgrat el conflictiu veïnat que l'envolta i la fragilitat de les seues fronteres.

Monarquia a l'asiàtica

Si a Europa la família reial britànica és molt més que la representant d'una institució mil·lenària, teòrica-

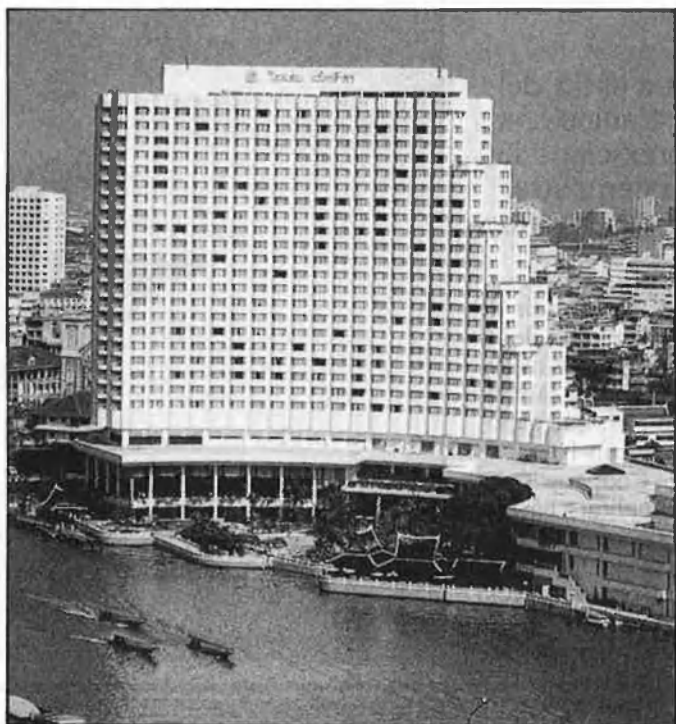
ment estabilitzadora, en tot l'Àsia no hi ha cap altra monarquia que es pugui comparar a la tailandesa. El respecte, l'admiració i la veneració que tenen la majoria de tailandesos pel seu sobirà sembla propi d'un altre segle. Es fa difícil pensar que un tailandès, com pot fer un britànic, faci un acudit de la seua família reial. El rei Bhumibol Adulyadej, Rama IX, és, sense cap dubte, el regent més popular de la dinastia Chakri, fundada l'any 1782 pel general Chakri, *autoanomenat* regent Rama I. A diferència de les ex-monarquies veïnes, escombrades per revolucions comunistes o substituïdes per democràcies formals, la tailandesa manté encara prou poder en el funcionament polític del país. L'actual sobirà s'ha guanyat el que popularment es diu *el cor del seu poble*.

Encara que en els darrers set anys Rama IX no ha donat suport als dos

na Sirikit; el 23 d'octubre, homenatge al Rama V; i el 5 de desembre, aniversari del rei. El darrer desembre Tailàndia va tirar la casa per la finestra per celebrar el 60 aniversari del rei Bhumibol, ascendit al tron l'any 1946, quan va ser assassinat a Suïssa el seu germà Rama VIII, el qual havia preferit viure a Europa i va nomenar un consell que el representara a Tailàndia.

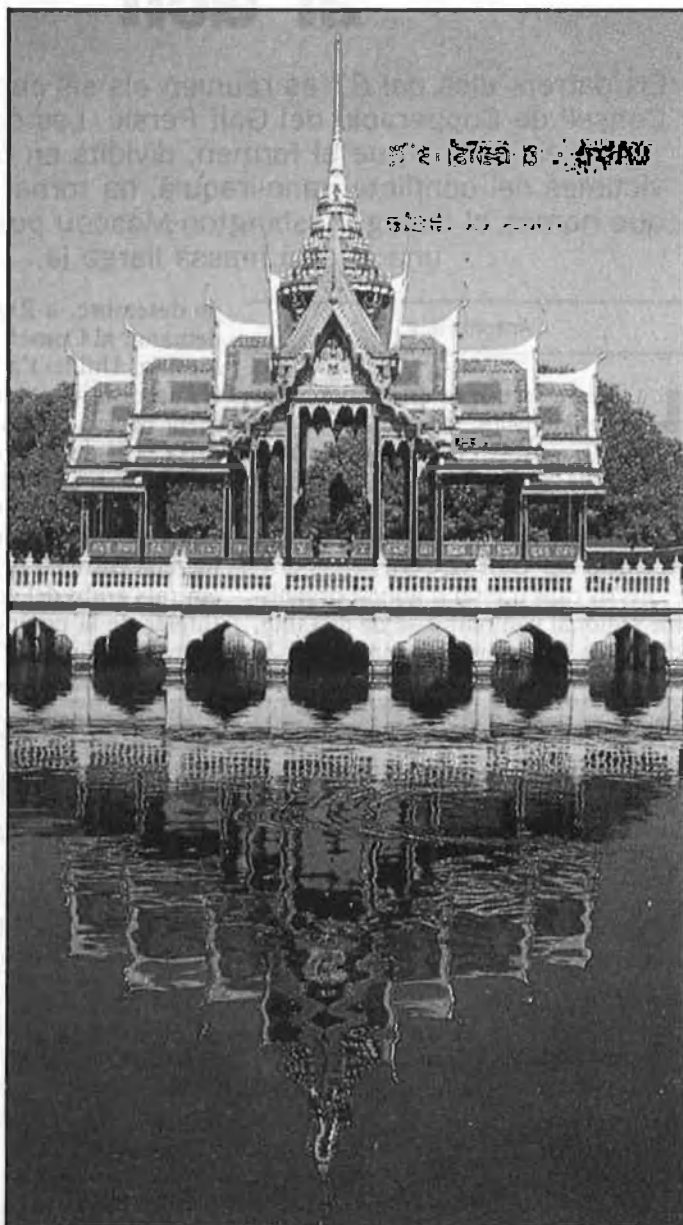
Per commemorar el 60 aniversari, el rei, entre d'altres coses, va amnistiar 6.100 presoners. Segons la religió budista, el representant civil de la qual a Tailàndia és també el rei, Rama IX ha tocat el sostre del seu coneixement i les seues facultats per dur la corona, i a partir d'ara, cal pensar en la successió, i dedicar-lo a les tasques espirituals. El proper juliol el rei Bhumibol es convertirà en el regent de més llarga durada de la dinastia Chakri. A mesura que la monarquia s'ha allargat i s'ha conso-

intents de colp d'estat, havia fet costat a alguns dels anteriors. Amb el primer ministre, que necessita el consentiment del rei per ser nomenat, el regent tailandès és molt més que una formalitat constitucional.

Encara que les múltiples constitucions li han retallat oficialment el poder polític, el rei i dos terços del parlament poden aturar l'aprovació d'una llei. El prestigi que s'ha fet al país li dona encara més força. El calendari actual de les festes tailandeses marca entre d'altres: el 6 d'abril, dia de la dinastia Chakri, en honor al seu fundador; el 5 de maig, dia de la Coronació; el 12 d'agost, aniversari de la rei-

Contrast tailandès: edifici a Bangkok i temple prop de la ciutat. Dalt, el pont sobre el riu Kwai.

lidat, convertint-se també en un factor d'estabilitat política, la successió s'ha convertit en alguna cosa més que un tema purament hereditari. I encara no és clar qui serà el futur rei, o reina, de Tailàndia.

El rei Bhumibol té tres filles i un fill, del qual, a diferència del seu pare, reccelen molts tailandesos. La filla gran va casar-se amb un americà i va perdre l'exemplaritat que caracteritza els seus pares. L'únic fill, el príncep Maha Vajiralongkorn, de 35 anys, va ser nomenat l'hereu de la corona l'any 1972 quan tenia 20 anys i havia sigut casat amb una cosina, la qual va dei-

xar després per casar-se amb una actriu, amb la qual ha tingut sis fills. El príncep va cancel·lar una visita al Japó perquè el protocol d'aquell país, com d'altres, no li reconeixen oficialment la segona dona. La popularitat i l'estima dels tailandesos sembla que se centren en la segona filla, la princesa fadrina Sirindhorn, que acompanya arreu el seu pare i el retrat de la qual penja en quasi totes les agències de viatges, tendes, tavernes, oficines i cases particulars, resultat de la campanya institucional iniciada a les *vel·leitats* del seu germà. Però és dona, i això tampoc casa en la dinastia Chakri. □

LA SOLUCIÓ, EN MANS DE WASHINGTON-MOSCOU

Contradiccions àrabs al Golf

Els darrers dies del 87 es reunien els sis caps d'estat del Consell de Cooperació del Golf Pèrsic. Les contradiccions entre els països que el formen, dividits en beneficiaris i víctimes del conflicte irano-iraquià, ha tornat a demostrar que només el diàleg Washington-Moscou pot acabar amb una guerra massa llarga ja.

Antoni Reig

La guerra Iran-Iraq està repercutint amb intensitat a tota l'àrea del golf Pèrsic, sobretot, en els petits emirats àrabs de la riba sud, que s'han agrupat rere la potència protectora de l'Aràbia Saudita en el Consell de Cooperació del Golf (CCG).

Els sis caps d'estat d'aquest organisme regional van reunir-se de dissabte, dia 26 de desembre, a dimarts, dia 29

de desembre, a Riyad, per decidir de demanar al Consell de Seguretat de les Nacions Unides l'adopció de les mesures necessàries per tal d'aplicar ràpidament la seva resolució 598, que suposaria la fi de la guerra Iran-Iraq.

De fet, el Consell de Cooperació del Golf va néixer amb finalitats bàsicament de coordinació econòmica i comercial entre els petits i rics en petroli emirats àrabs del golf, sota la direcció tutelar de la potència regional que és l'Aràbia Saudita. Però la ràpida evo-

Una guerra que divideix els països del golf entre víctimes i beneficiaris

Dades bàsiques del Pèrsic

	Aràbia Saudita	Kuwait	Bahrain	Qatar
Població:	11 milions	1.700.000	350.000	300.000
Musulmans:	99% (xiïtes 15%)	95% (xiïtes 30%)	85% (xiïtes 65%)	88% (xiïtes 10%)
Producció petrolera:	230 milions de tones l'any	55 milions	2 milions	15 milions
Exèrcit de terra:	52.000 homes	12.000 homes	2.300 homes	5.000 homes
Avions de combat:	216, més cinc avions-radar AWACS	80	6	23
Forces navals:	4 fragates, 4 corbetes, 12 llanxes ràpides, 1 patruller, 45 guardacostes, 4 pescamines i 19 vaixells amfibis	8 llanxes ràpides, 50 patrulleres i 6 vaixells amfibis	4 llanxes ràpides, 22 patrulleres i 1 vaixell amfibi	3 llanxes ràpides, 49 patrulleres